

Sygn. akt III AUa 623/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń
Protokolant:	sekretarz sądowy Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2021 r. w Gdańsku

sprawy P. S.

przeciwko Dyrektorowi (...) w W.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Dyrektora (...) w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 18 lutego 2021 r., sygn. akt V U 1102/19

- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I (pierwszym) o tyle, że stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,
- w pozostałym zakresie oddala apelację,
- zasądza od Dyrektora (...) w W. na rzecz P. S. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń

Sygn. akt III AUa 623/21

UZASADNIENIE

Ubezpieczony P. S. wniósł odwołanie od decyzji Dyrektora (...) w W. z dnia 28 lipca 2017 r., znak: (...) i z dnia 28 lipca 2017 r., znak: (...) domagając się ich zmiany poprzez przyznanie prawa do policyjnej renty inwalidzkiej w wysokości obliczonej z pominięciem art. 22a ust. 1-3 i policyjnej emerytury w wysokości obliczonej z pominięciem art. 15c ust. 1-3 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służb Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 723; dalej ustawa zaopatrzeniowa).

Dyrektor (...) w odpowiedzi na odwołania wniósł o ich oddalenie oraz zasądzenie od ubezpieczonego na swoją rzecz kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 18 lutego 2021 r., sygn. akt V U 1102/19 zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu P. S. prawo do emerytury w wysokości obliczonej z pominięciem art. 15c ust. 1-3 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno – Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 723 ze zm.) począwszy od dnia 1 października 2017 r. oraz przyznał ubezpieczonemu P. S. prawo do policyjnej renty inwalidzkiej w wysokości obliczonej z pominięciem art. 22a ust. 1-3 wymienionej wyżej ustawy począwszy od dnia 1 października 2017 r., stwierdzając odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatnich okoliczności niezbędnych do wydania decyzji (punkt pierwszy), przyjął do protokołu i przekazał do rozpoznania Dyrektorowi (...) nowe żądanie przyznania odsetek od niewypłaconych w terminie świadczeń (punkt drugi) oraz zasądził od pozwanego Dyrektora (...) na rzecz ubezpieczonego P. S. 360 zł tytułem kosztów procesu (punkt trzeci).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji. Ubezpieczony P. S. urodzony dnia (...) ma wykształcenie wyższe. Po ukończeniu Technikum (...) w L. podjął pracę w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w C., gdzie pracował od dnia 1 lipca 1981 r. do dnia 28 stycznia 1982 r. W dniu 14 stycznia 1982 r. złożył podanie o przyjęcie do służby w Milicji Obywatelskiej, gdzie chciał służyć kontynuując tradycje rodzinne – (...) był milicjantem. Z dniem (...) r. przyjęty został do służby w Milicji Obywatelskiej. W 1983 r. skierowany został do Wyższej Szkoły (...) w S., którą ukończył w 1986 r. Po ukończeniu szkoły skierowany został do służby na stanowisko inspektora na wolnym etacie starszego inspektora w Referacie (...) w L. ze stopniem podporucznika, gdzie służył do dnia 30 czerwca 1988 r. Z dniem (...) r. mianowany na stanowisko inspektora w Referacie (...) w L.. Z dniem (...) r. mianowany na stanowisko starszego inspektora (...) w L. Sekcja (...), gdzie służył do dnia 15 stycznia 1990 r. Awansowany do stopnia porucznika. W styczniu 1990 r. komisja powołana do rozpatrywania spraw kadrowych funkcjonariuszy reorganizowanych wydziałów i stanowisk etatowych (...) w S. i (...) po dokonaniu oceny kwalifikacji, predyspozycji i zdolności fizyczno- psychicznych ubezpieczonego zaproponowała mu stanowisko inspektora Sekcji (...) w (...) w L.. Z dniem (...) r. ubezpieczony przeszedł do służby w Policji. Rozkazem personalnym z dnia 24 stycznia 2012 r. został zwolniony ze służby. Odchodząc ze służby posiadał stopień nadkomisarza. W dniu 21 lutego 2012 r. złożył wniosek o emeryturę policyjną i policyjną rentę inwalidzką. Decyzją z dnia 1 marca 2012 r., znak (...) organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury policyjnej i decyzją z dnia 1 sierpnia 2012 r., znak (...) prawo do policyjnej renty inwalidzkiej. Decyzją z dnia 16 lipca 2012 r. organ rentowy w oparciu o informację z IPN po raz pierwszy obniżył ubezpieczonemu wysokość emerytury policyjnej. Zaskarżonymi decyzjami z dnia 28 lipca 2017 r. organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury ubezpieczonego i policyjnej renty inwalidzkiej. Instytut Pamięci Narodowej – (...) w G. na podstawie zapisów znajdujących się w aktach osobowych, sporządził informację o przebiegu służby i poinformował, że ubezpieczony w okresie od dnia 18 czerwca 1986 r. do dnia 15 stycznia 1990 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w myśl art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. Ubezpieczony nie kwestionował i potwierdził, że pełnił służbę zgodnie z zapisem zawartym w informacji IPN w zakresie w jakim wymieniała ona jednostki w których odbywał służbę. Wskazał, że składając wniosek o przyjęcie do służby chciał pracować jako milicjant. Po ukończeniu Wyższej Szkoły (...) w S. skierowany został do pełnienia służby w (...) w okoliczności braku etatów w milicji. Pracował w pionie (...), gdzie zajmował się zwalczaniem przestępczości politycznej w rolnictwie i przemyśle rolno – spożywczym. Praca ubezpieczonego polegała na spotkaniach z dyrektorami zakładów rolnych, których teczki obiektowe mu powierzono. Ubezpieczony posiadał 12, a nawet więcej źródeł osobowych, które współpracowały na zasadzie dobrowolności. Spotkania ze źródłami osobowymi odbywały się w mieszkaniu, którym ubezpieczony dysponował. W okresie służby w pionie (...) ubezpieczony prowadził dwie sprawy operacyjne. Pierwsza dotyczyła (...), a druga nieprawidłowości (...). Obie sprawy zakończone zostały bez konsekwencji. Ubezpieczony nie prowadził działalności przeciwko kościołowi, związkom zawodowym, wyznaniowym, opozycji. Ubezpieczony nie uczestniczył w zatrzymaniach i przesłuchiowaniach osób współpracujących z opozycją lub podejrzanych o współpracę z opozycją. Jego działania skierowane były przeciwko pospolitym przestępcom – złodziejom. W służbie demokratycznego państwa przepracował aż do 2012 r., tj. 13 lat zajmując się przestępczością kryminalną.

Spór sprowadzał się do ustalenia, czy zasadnie doszło do obniżenia wysokości policyjnej renty inwalidzkiej i emerytury policyjnej, w związku z wejściem w życie przepisów ustawy dnia 16 grudnia 2016 r. zmiana ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służb Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r., poz. 2270; dalej ustawa nowelizująca z 2016 r.) – art. 15 c i art. 22a. W celu ustalenia wysokości świadczeń organ emerytalny występuje do Instytutu Pamięi Narodowej - (...) z wnioskiem o sporządzenie informacji, na podstawie posiadanych akt osobowych o przebiegu służby na rzecz totalitarnego państwa (art. 13a ustawy zaopatrzeniowej). Za służbę na rzecz totalitarnego państwa ustawodawca uznał służbę w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. w enumeratywnie wymienionych w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej cywilnych i wojskowych instytucjach jednostkach organizacyjnych i formacjach. Wskazana ustawa nie zawiera definicji zwrotu „służba na rzecz totalitarnego państwa”. Zdefiniowania wskazanego zwrotu podjął się Sąd Najwyższy, który w uchwale powiększonego składu z dnia 16 września 2020 r., III UPZ 1/20 wskazał, że „służba na rzecz totalitarnego państwa” nie musi być utożsamiana ze służbą pełnioną w okresie istnienia tego państwa w ramach istniejących w tym państwie organów i instytucji. Nie każde bowiem nawiązanie stosunku prawnego w ramach służby państwowej wiąże się automatycznie z zindywidualizowanym zaangażowaniem bezpośrednio ukierunkowanym na realizowanie charakterystycznych dla ustroju tego państwa jego zadań i funkcji. Charakteru służby „na rzecz państwa o określonym profilu ustrojowym nie przejawia ani taka aktywność, która ogranicza się do zwykłych, standardowych działań podejmowanych w służbie publicznej, to jest na rzecz państwa jako takiego, bez bezpośredniego zaangażowania w realizację specyficznych – z punktu widzenia podstaw ustroju – zadań i funkcji tego państwa, ani tym bardziej taka aktywność, która pozostaje w bezpośredniej opozycji do zadań i funkcji państwa totalitarnego (tak też: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 grudnia 2019 r., I OSK 2015/19, LEX nr 2865792; I OSK 2247/19, LEX nr 2799469 a także z dnia 4 czerwca 2019 r., II FSK 2018/17, LEX nr 2715899).

Zdaniem Sądu pierwszej instancji przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe nie wykazało, aby ubezpieczony wykonywał zadania polegające na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli. Organ rentowy nie przedstawił żadnych dowodów świadczących o tym, że w trakcie służby wykonywanej w okresie od dnia 18 czerwca 1986 r. do dnia 15 stycznia 1990 r. ubezpieczony łamał prawa człowieka i obywatela działając na rzecz państwa totalitarnego. Danych takich nie można też odkodować z zawartości akt osobowych ubezpieczonego. Sam fakt formalnej przynależności do służb wymienionych w art. 13 b ustawy zaopatrzeniowej bez wykazania, że ubezpieczony poprzez podejmowane działania służbowe trwale łamał prawa człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego wyklucza uznanie, że służył na rzecz totalitarnego państwa.

Sąd Najwyższy w przywołanej uchwale z dnia 16 września 2020 r. wskazał, że spełnienie kryterium „pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13 b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka. Skoro, zgodnie z treścią art. 45 ust. 1 Konstytucji RP każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy, przyjęcie odpowiedzialności zbiorowej pozbawia ubezpieczonego jako funkcjonariusza takiej możliwości. Nadto przyjęcie odpowiedzialności zbiorowej prowadzi do naruszenia art. 30 Konstytucji RP poprzez ograniczenie prawa do godności ubezpieczonego naznaczając go jako współuczestników bezprawia. Wskazać należy, że zakaz naruszania godności człowieka ma charakter bezwzględny i dotyczy wszystkich. Natomiast obowiązek poszanowania i ochrony godności nałożony został na władze publiczne państwa. W konsekwencji wszelkie działania władzy publicznej powinny z jednej strony uwzględniać istnienie pewnej sfery autonomii, w ramach której człowiek może się w pełni realizować społecznie a z drugiej działania te nie mogą prowadzić do tworzenia sytuacji prawnych i faktycznych odbierających jednostce poczucia godności.

Zauważyć należy, że ustawodawca już raz – w oparciu o przepisy ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu,

Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służb Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin obniżył wysokość emerytur osobom pełniącym służbę w organach bezpieczeństwa państwa PRL – w tym ubezpieczonemu – w celu rozliczenia z Państwem totalitarnym i jego funkcjonariuszami. Ustawodawca uznał, iż wysokość emerytury funkcjonariusza wynosić będzie 2,6% podstawy wymiaru za każdy rok służby, w tym 0,7 % za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990 r. (art. 15b ustawy). Z mocy ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. sam fakt pełnienia służby w organach bezpieczeństwa państwa powodował obniżenie emerytury – i nie dodawał żadnych innych warunków, ocen czy opisów. Natomiast ustawą z dnia 16 grudnia 2016 r. ustawodawca wprowadziła nowe kryterium; „służby na rzecz totalitarnego państwa” i wskaźnik 0 % za każdy rok tak odbywanej służby. Taka sekwencja regulacji ustawowych, zdaniem Sądu Okręgowego wskazuje, że to samo zdarzenie, po kilku latach, ustawodawca ocenia dalece odmiennie uznając, każdy rok świadczonej służby jako niebyły. Co istotne stawia to ubezpieczonego w sytuacji zdecydowanie gorszej, niż innych emerytów, spośród których nawet osoby zatrudnione w ramach odbywania kary pozbawienia wolności – mają okresy tak wykonywanej pracy wliczane do uprawnień emerytalnych. Zdaniem Sądu Okręgowego stanowi to naruszenie fundamentalnej zasady poszanowania godności człowieka wyrażonej w Konstytucji RP. Nie należy tracić z pola widzenia także naruszenia zasady zaufania obywatela do Państwa i stanowionego przezeń prawa. Mimo, że nie wyrażona wprost w Konstytucji RP, a wywiedziona z treści jej art. 2, polega na tym, że każdy obywatel ma prawo oczekiwać, że organy Państwa będą postępowały w sposób przewidywalny i racjonalny.

Analizując przebieg służby ubezpieczonego – w oparciu o dokumenty zawarte w aktach osobowych ubezpieczonego i jego zeznania – skoro do 2012 r. pozostawał w służbie i to na stanowiskach newralgicznych dla Policji, to oznacza to, że w 1990 r. demokratyczne, a nie totalitarne Państwo Polskie uznało jego przydatność do służby w nowych realiach ustrojowo – politycznych doceniając dotychczasowy dorobek zawodowy i doświadczenie. Na podstawie uchwały nr (...) Rady Ministrów z dnia 21 maja 1990 r. w sprawie trybu i warunków przyjmowania byłych funkcjonariuszy (...) w (...) i innych jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz ich zatrudniania w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (M.P. nr 20, poz. 159)

dokonana została pozytywna ocena przydatności ubezpieczonego do służb po 1990 r. Organy państwa uznały, że posiadał on uznane kwalifikacje moralne do pełnienia służby w wolnej Polsce skoro nie dopuścił się naruszenia prawa, wykonywał swoje obowiązki w sposób nie naruszający praw i godności innych osób oraz nie wykorzystywał stanowiska służbowego do celów pozasłużbowych. Co istotne służbę na rzecz wolnej Polski pełnił nienagannie przez 20 lat, a po upływie tego czasu uznany został za uczestnika bezprawia bez żadnych dowodów na tę okoliczność, albowiem jak powyżej zostało wskazane sama przynależność do danej formacji tego nie przesądza. Takie działanie, w ocenie Sądu, ewidentnie narusza zasadę zaufania obywatela do Państwa wyrażoną w Konstytucji RP. Faktem jest, że ubezpieczony w spornym okresie prowadził działania operacyjne w zakładach rolnych i przemysłu rolno – spożywczego mu podległych. Pozyskiwał informatorów, spotykał się z nimi w mieszkaniu będącym w jego dyspozycji. Jednakże, jak zeznał były to osoby chcące dobrowolnie współpracować. Czynności operacyjne prowadzone przez ubezpieczonego dotyczyły zachowań niezgodnych z prawem, kryminogennych tj. nielegalne wylanie odpadów produkcji gorzelnianej na pola uprawne czy nieprawidłowości w obrocie drewnem. W ocenie Sądu Okręgowego, w okolicznościach niniejszej sprawy, brak jest podstaw do uznania, że co do ubezpieczonego zaistniały okoliczności pozwalające na zmniejszenie wysokości jego renty i emerytury w oparciu o przepisy ustawy zaopatrzeniowej w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z 2016 r.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku. Orzekając o odpowiedzialności organu rentowego Sąd pierwszej instancji miał na uwadze dyspozycje art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem organ rentowy na podstawie posiadanego materiału mógł już na etapie wydawania decyzji dokonać oceny, czy w ramach czynności służbowych ubezpieczony działał na rzecz państwa totalitarnego.

Na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy w punkcie drugim wyroku przyjął do protokołu i przekazał do rozpoznania Dyrektorowi (...) nowe żądanie przyznania odsetek od niewypłaconych w terminie świadczeń.

W myśl art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. „Jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie, dotychczas nie rozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu.” Mając na uwadze przytoczony przepis prawny należało żądanie ubezpieczonego o przyznanie odsetek ustawowych od niewypłaconych w terminie świadczeń przekazać Dyrektorowi (...). W tym miejscu należy podkreślić, że przedmiotem zaskarżonych decyzji nie była kwestia prawa do odsetek ustawowych od niewypłaconych w terminie świadczeń.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie trzecim wyroku zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art.108 § 1 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

Apelację od wyroku wywiódł organ rentowy zaskarżając go w całości i zarzucił mu naruszenie:

- art. 15c i art. 22a w zw. z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej oraz art. 1 i art. 2 ust. 1 i ust. 4 ustawy nowelizującej z 2016 r. poprzez ich niezastosowanie, w sytuacji gdy bezspornym jest, iż odwołujący pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa zdefiniowaną w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, a w związku z tym spełnione zostały przesłanki warunkujące ponowne przeliczenie jego świadczenia z zabezpieczenia społecznego służb mundurowych,

- art. 15c i art. 22a w zw. z art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej w zw. z § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1148 ze zm.) poprzez ich niezastosowanie, a tym samym błędne ustalanie wysokości policyjnej emerytury oraz policyjnej renty inwalidzkiej w stosunku do byłego funkcjonariusza pełniącego służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej,

- art. 2, art. 7, art. 8 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 15c, art. 22a oraz art. 13b ustawy zaopatrzeniowej oraz art. 2 ust 1 i 4 ustawy zmieniającej poprzez ich niezastosowanie i wydanie orzeczenia z pominięciem obowiązujących przepisów prawa,

- art. 188 Konstytucji RP poprzez samodzielne rozstrzygnięcie niejako „w zastępstwie” Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności art. 15c oraz art. 22a ustawy zaopatrzeniowej w oparciu, o które wydane zostały zaskarżone decyzje, pomijając wynikającą z tego przepisu wyłączną kompetencję Trybunału Konstytucyjnego w zakresie stwierdzania zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją,

- art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji nie zawieszenie postępowania

odwoławczego do czasu rozstrzygnięcia postępowań toczących się przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawach oznaczonych sygn. akt P 4/18, P 16/19 oraz P 10/20, w których ma zostać rozstrzygnięta kwestia zgodności z Konstytucją art. 15c, art. 22a i art. 24a w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy nowelizując z 2016 r. w związku z art. 2 tej ustawy, w sytuacji gdy głównym zarzutem odwołującego się jest niekonstytucyjność przepisów stanowiących podstawę wydania zaskarżonych decyzji,

- art. 2, art. 45 ust 1 Konstytucji RP w związku z art. 15c oraz art. 22a ustawy zaopatrzeniowej, poprzez autonomiczne uznanie, iż art. 15c oraz art. 22a ustawy zaopatrzeniowej naruszają zasadę demokratycznego państwa prawa, prawa do ochrony dobrego imienia, w sytuacji gdy zakwestionowany przepis wprowadzony został w celu zniwelowania nieuzasadnionych przywilejów, niesłusznie przyznanych funkcjonariuszom służb bezpieczeństwa oraz wobec braku konstytucyjnych gwarancji wysokości świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego, nieskonstruowaniu przesłanek przeliczenia świadczenia na zasadzie winy,

- art. 233 k.p.c. w zw. z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, a w związku z tym bezpodstawne uznanie przez Sąd I instancji, wbrew jednoznacznym ustaleniom dokonany w toku postępowania dowodowego, tj. pełnienia jej w formacjach wskazanych w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, iż służba odwołującego się nie stanowi „służby na rzecz totalitarnego państwa” w rozumieniu tej ustawy,

- art. 233 § 1 w zw. z art. 252 k.p.c., które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, polegające na zakwestionowaniu przez Sąd I instancji oświadczenia IPN, pomimo braku udowodnienia przez odwołującego się okoliczności przeciwnych,

- art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 13b i art. 15c i art. 22a ustawy zaopatrzeniowej oraz art. 2 ust. 1 i 4 ustawy nowelizującej z 2016 r. poprzez bezpodstawne uznanie, iż pozwany zobowiązany był do wykazywania, iż odwołujący się podejmował jakąkolwiek działalność polegającą na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego,

- art. 13b ustawy zaopatrzeniowej poprzez bezpodstawne przyjęcie iż dla przyjęcia, iż służba wykonywana była na rzecz totalitarnego państwa niezbędne jest wykazanie faktu osobistego podejmowania działań naruszających wolności obywateli, prześladowaniu opozycji niepodległościowej, asystowanie przy aresztowaniach, przesłuchaniach, torturowaniu aresztowanych, gdy z literalnego brzmienia art. 13b wynika wprost, iż kwalifikacja powyższa uzależniona jest jedynie od ustalenia faktu pełnienia służby w jednej z jednostek wymienionych w tym przepisie,

- art. 13b ustawy zaopatrzeniowej poprzez wprowadzenie do zawartej w tym artykule definicji „służby na rzecz totalitarnego państwa” przesłanek z tego przepisu niewynikających, tj. obowiązek dodatkowego wykazywania, iż praca lub służba w jednostkach i formacjach wymienionych w treści tego przepisu polegała na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego, co w konsekwencji prowadzi do interpretacji sprzecznej z jednoznacznym, literalnym brzmieniem tego przepisu i skutkowało nieuprawnionym uznaniem przez sąd I instancji, iż służba odwołującego się nie miała charakteru służby na rzecz totalitarnego państwa,

- art. 13b ustawy zaopatrzeniowej w zw. z preambułą ustawy dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944- 1990 oraz treści tych dokumentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1388), zwanej dalej „ustawą lustracyjną”, poprzez błędne przyjęcie, iż definicja pojęcia „służba na rzecz totalitarnego państwa” dokonana została w preambule ustawy lustracyjnej, w sytuacji gdy jednoznaczne brzmienie art. 13b wskazuje, iż definicja ta na potrzeby ustawy zaopatrzeniowej zawarta została w treści samego art. 13b tej ustawy, w związku z tym nie ma podstaw do sięgania do definicji zawartych w treści ustawy lustracyjnej,

- art. 87 ust 1 Konstytucji RP w zw. z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej oraz treścią preambuły ustawy lustracyjnej, poprzez nieuzasadnione przyjęcie przez Sąd I instancji, iż treść preambuły ustawy lustracyjnej stanowi normę prawną lub regulę interpretacyjną istotną dla ustalenia treści regulacji wynikającej z brzmienia art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, pomimo iż definicja „służby na rzecz totalitarnego państwa, zawarta w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej jest kompletna i jednoznaczna, a w związku z tym wyklucza dokonywanie innych poza językową wykładni jej znaczenia,

- art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej przez niezgodne z tym przepisem uznanie, iż służba odwołującego się w pionie (...)(...), nie polegała na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego,

- art. 2 ust. 1 i 4 ustawy nowelizującej z 2016 r. w zw. z art. 118 ust 1a ustawy emerytalnej poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji stwierdzenie, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, w sytuacji gdy związany był treścią Informacji IPN oraz na jej podstawie w oparciu o wyraźną delegację ustawową zobowiązany był do wszczęcia z urzędu postępowania i wydania decyzji ustalających od dnia 1 października 2017 r. nową wysokość świadczeń z tytułu emerytury i renty inwalidzkiej odwołującego się, natomiast weryfikacja treści Informacji IPN była możliwa dopiero w toku postępowania dowodowego prowadzonego przez sądem I instancji,

- art. 466 k.p.c. w zw. z art. 158 § 1 k.p.c. oraz art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. poprzez przekazanie pozwanemu do rozpoznania żądanie przyznania odsetek od niewypłaconych w terminie świadczeń, w sytuacji gdy z protokołu rozprawy z dnia 18 lutego 2021 r. wprost wynika, iż pełnomocnik odwołującego się oraz odwołujący się nie modyfikowali zgłoszonego żądania, natomiast w myśl art. 158 § 1 k.p.c. oraz art. 477¹⁰ § 2 zmiana, rozszerzenie, ograniczenie żądania pozwu winno znaleźć odzwierciedlenie w protokole pisemnym, ponadto ustne zgłoszenie żądania do protokołu możliwe jest wyłącznie przez ubezpieczonego, nie korzystającego z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca,

- art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, poprzez uznanie przez Sąd I instancji związku treścią uchwały SN z dnia 16 września 2020 r., sygn. akt III UZP 1/20.

Biorąc pod uwagę powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości, a w konsekwencji oddalenie odwołań od zaskarżonych decyzji oraz zmianę rozstrzygnięcia w zakresie uznania organu emerytalnego za odpowiedzialnego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, zmianę rozstrzygnięcia o kosztach, a także o przekazaniu nieprawidłowo zgłoszonego żądania przyznania odsetek, zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi decyzję w zakresie zasądzenia na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Ubezpieczony w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie jedynie w części, to jest w zakresie braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, zaś w pozostałej części podlegała oddaleniu.

Zgodnie z brzmieniem art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Przez wyjaśnienie „ostatniej niezbędnej okoliczności” trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 159/04, OSNP nr 19/2005, poz. 308).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego dopiero sąd powszechny dysponował wszelkimi środkami dowodowymi w celu ustalenia rodzaju i charakteru służby odwołującego się. Natomiast organ rentowy był związany treścią informacji z Instytutu

Pamięci Narodowej, zarówno co do faktów jak i ich kwalifikacji prawnej. Zdaniem Sądu drugiej instancji, przyjęcie powyższego założenia znajduje potwierdzenie w treści art. 13a ustawy zaopatrzeniowej. W czasie rozpoznania sprawy przed Sądem pierwszej instancji doszło do uzupełnienia materiału dowodowego, który pozwolił na korzystne rozstrzygnięcie w odniesieniu do odwołującego się. Istotne jest bowiem, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem hybrydowym, a przepisy k.p.c. stosuje się dopiero w momencie wszczęcia postępowania sądowego. Organ rentowy ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia, jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem, a odmowa przyznania świadczenia jest wynikiem błędu w wykładni lub zastosowaniu prawa materialnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r., I UK 345/09, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 257) (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 listopada 2020 r., II UK 244/19, LEX nr 3075354).

Zatem Sąd Apelacyjny w punkcie pierwszym wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 291; dalej ustawa emerytalna) zmienił zaskarżony wyrok o tyle, że nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie.

W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny uznał apelację pozwanego za bezzasadną.

Przedmiot sporu sprowadzał się do ustalenia, czy organ rentowy prawidłowo dokonał przeliczenia przysługującej P. S. policyjnej emerytury i renty inwalidzkiej (wyplacane jest korzystniejsze świadczenie emerytalne) z powodu obniżenia podstawy wymiaru emerytury za każdy rok służby od dnia 18 czerwca 1986 r. do dnia 15 stycznia 1990 r., które zdaniem pozwanego, były okresem pełnienia przez ubezpieczonego służby na rzecz totalitarnego państwa, ujętym w art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 723; dalej jako „ustawa zaopatrzeniowa”) w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 2270 – dalej też jako „ustawa nowelizująca z 2016 r.”).

Sąd pierwszej instancji, ustalając stan faktyczny, oparł się na całokształcie zebranego materiału dowodowego, należycie go rozważył i wskazał, jakim środkiem dowodowym dał wiarę, przedstawiając prawidłową ich ocenę, którą właściwie uargumentował. Ocena charakteru służby ubezpieczonego, miejsca jej wykonywania, zakresu czynności, podejmowanych działań, wbrew stanowisku pozwanego, nie była dowolna, a swobodna, o czym stanowi art. 233 § 1 k.p.c., który nie został naruszony przez Sąd I instancji. Sąd nie ograniczył się, tak jak to zrobił pozwany, jedynie do literalnego brzmienia art. 13 b ustawy zaopatrzeniowej. Nie został bowiem naruszony art. 233 k.p.c. w zw. z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. Ponadto Sąd Okręgowy w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy prawidłowo ocenił „wartość dowodową” oświadczenia IPN, czym nie naruszył art. 233 § 1 w zw. z art. 252 k.p.c., albowiem okoliczności przeciwne zostały udowodnione przez ubezpieczonego. Wbrew twierdzeniom apelującego z zaoferowanego przez niego materiału dowodowego nie można było wyprowadzić wniosku, aby w spornym okresie ubezpieczony pełnił służbę na rzecz państwa totalitarnego. Także zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 13b i art. 15c i art. 22a ustawy zaopatrzeniowej oraz art. 2 ust. 1 i 4 ustawy nowelizującej z 2016 r. był chybiony, albowiem Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że organ rentowy nie przedłożył dowodów potwierdzających, by w spornym okresie ubezpieczony pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, a takich ustaleń nie można wywodzić jedynie z informacji IPN z dnia 3 kwietnia 2017 r. Zatem całość podjętych ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji przedstawiona w pisemnym uzasadnieniu wyroku zasługuje na akceptację. Ustalenia te jako prawidłowe i znajdujące oparcie w materiale dowodowym Sąd Apelacyjny podziela, przyjmując za własne, w związku z czym nie ma konieczności

ich ponownego przytaczania. Sąd Odwoławczy w pełni podziela także ocenę prawną, jakiej dokonał Sąd pierwszej instancji.

W pierwszej kolejności zważyć należało, iż Sąd Apelacyjny respektuje obowiązującą i wiążącą go zasadę domniemania zgodności z Konstytucją przepisów prawa. Oznacza to, że – podobnie jak Sąd Pierwszej instancji- nie będzie odnosił się do kwestii konstytucyjności art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. Zgodzić należy się z poglądem, iż dopóki sąd orzekający nie zdecyduje się na skorzystanie z drogi pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego w celu wyeliminowania normy ustawowej, którą uważa za niekonstytucyjną, „nie może jej po prostu pomijać w procesie orzekania (por. postanowienie TK z dnia 22 marca 2000 r., P 12/98). W wyroku z dnia 31 stycznia 2001 r. (P 4/99) Trybunał Konstytucyjny wskazał, że podstawą odmowy zastosowania przez sąd przepisów ustawowych nie może być zasada bezpośredniego stosowania konstytucji (art. 8 ust. 2 Konstytucji RP). Bezpośredniość stosowania konstytucji nie oznacza kompetencji do kontroli konstytucyjności obowiązującego ustawodawstwa przez sądy i inne organy powołane do stosowania prawa. Tryb tej kontroli został bardzo wyraźnie i jednoznacznie ukształtowany przez samą konstytucję w art. 188 Konstytucji, zastrzegając w tym zakresie wyłączną kompetencję Trybunału Konstytucyjnego (bez względu na to, czy rozstrzygnięcie ma mieć charakter powszechnie obowiązujący, czy też ma ograniczać się tylko do indywidualnej sprawy).

Niezależnie jednak od powyższego, w przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny doszedł ostatecznie do przekonania, że ewentualne wątpliwości natury konstytucyjnej (których zresztą Sąd pierwszej instancji nie wyraził w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku) nie uniemożliwiały Sądowi Okręgowemu merytorycznego rozpoznania sprawy, skoro istniały równorzędne inne przesłanki przemawiające za zmianą zaskarżonej decyzji. Tym samym Sąd pierwszej instancji nie naruszył art. 188 Konstytucji RP, ponieważ wbrew twierdzeniom pozwanego nie rozstrzygnął samodzielnie niejako „w zastępstwie” Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności art. 15c oraz art. 22a ustawy zaopatrzeniowej.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że organ rentowy podniósł zarzut naruszenia art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji nie zawieszenie postępowania odwoławczego do czasu rozstrzygnięcia postępowań toczących się przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawach oznaczonych sygn. akt P 4/18, P 16/19 oraz P 10/20, w których ma zostać rozstrzygnięta kwestia zgodności z Konstytucją art. 15c, art. 22a i art. 24a w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy nowelizującą z 2016 r. w związku z art. 2 tej ustawy.

Natomiast Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 4 października 2019 r. zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. z uwagi na to, że wynik postępowania w sprawie P 4/18 będzie miał wpływ na wynik niniejszej sprawy. Sąd Apelacyjny w Gdańsku, po rozpoznaniu zażalenia ubezpieczonego, postanowieniem z dnia 7 stycznia 2020 r., sygn. akt III AUz 921/19 uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Słupsku V Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny oczywiście zdaje sobie sprawę, że do Trybunału Konstytucyjnego trafiły pytania prawne:

1) czy art. 15c, art. 22a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej są zgodne z art. 2, art. 30, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP - z uwagi na ukształtowanie regulacji ustawowej w sposób ograniczający wysokość emerytury i renty mimo odpowiedniego okresu służby, w zakresie, w jakim dokonano tą regulacją naruszenia zasady ochrony praw nabytych, zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez niego prawa, niedziałania prawa wstecz, powodującego nierówne traktowanie części funkcjonariuszy w porównaniu z tymi, którzy rozpoczęli służbę po raz pierwszy po dniu 11 września 1989 r., skutkując ich dyskryminacją (sprawa P 4/18);

2) czy art. 22a ust. 1 i 2 oraz art. 13 ust. 1 pkt 1c w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej są zgodne z art. 2, art. 30, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust. 1 w z w. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP (sprawa P 10/20, zakończona wyrokiem z dnia 16 czerwca 2021 r.),

3) czy art. 24a w związku z art. 13b i art. 15c ustawy zaopatrzeniowej są zgodne z art. 2, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP - w zakresie w jakim na nowo kształtują wysokość renty rodzinnej osób uprawnionych do tego świadczenia, pomimo znacznego upływu czasu od zakończenia służby na rzecz totalitarnego państwa przez członka ich rodziny i w zakresie w jakim przerzucają na uprawnionych do tego świadczenia obowiązek udowodnienia, że zmarły funkcjonariusz, po którym ustalono ich prawo do renty rodzinnej podjął współpracę i czynnie wspierał osoby i organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego oraz czy art. 24a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej jest zgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP - chociaż różnicuje wysokość renty rodzinnej po zmarłym funkcjonariuszu Policji poprzez wprowadzenie w art. 24a ust. 2 regulacji ustawowej ograniczającej wysokość tej renty z pominięciem wypracowanej wysługi emerytalnej a w szczególności wynikającej ze służby członka rodziny uprawnionego do renty po dniu 31 lipca 1990 r. i z pominięciem zwiększenia wysokości emerytury w związku z inwalidztwem pozostającym w związku ze służbą, co powoduje nierówne traktowanie uprawnionych do renty rodzinnej w stosunku do tych, którzy pobierają świadczenie po funkcjonariuszach, którzy rozpoczęli służbę po raz pierwszy po 31 lipca 1990 r. (sprawa P 16/19).

W dniu 16 czerwca 2020 r. zapadł wyrok przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie P 10/20. W tej sprawie Trybunał orzekł, że art. 22a ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej jest zgodny z art. 2 oraz z art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W pozostałym sprawach pomimo upływu ponad dwóch lat, Trybunał Konstytucyjny nie rozstrzygnął tych kwestii i trudno stwierdzić, czy oraz kiedy zapadną orzeczenia w tej sprawie. Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela pogląd, zgodnie z którym ustalony jako fakt sposób długiego i nietypowego procedowania w sprawach nie przemawia bynajmniej za zawieszeniem postępowania, które zresztą w świetle art. 177 § 1 pkt 3⁽¹⁾ k.p.c. jest fakultatywne, a zatem zależne od decyzji sądu orzekającego, biorącego w tym względzie pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy. Jak już wyżej wskazano, długość postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym przekłada się na długość postępowania przed sądami powszechnym w sprawach zawieszonych z uwagi na ww. postępowanie i zaczęła już stanowić zagrożenie dla rozpoznania ich w rozsądnym terminie. Przypomnieć tu się godzi, iż prawo strony dostępu do sądu i rozpoznania jej sprawy w rozsądnym terminie, gwarantowane art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w dniu 4 listopada 1950 r. w R. (Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284 ze zm.) i art. 45 Konstytucji RP jest szczególnie akcentowane w sprawach, w których przedmiotem są świadczenia mające istotne znaczenie dla egzystencji ubezpieczonych (emerytury, renty, wynagrodzenia za pracę). Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w S. na tle art. 6 ust. 1 Konwencji sprawy dotyczące źródeł utrzymania należą do spraw o szczególnym znaczeniu dla strony (ubezpieczonego) i konieczne jest aby postępowanie w tych sprawach toczyło się szczególnie szybko (por. m.in., O. przeciwko Austrii, wyrok z dnia 28 czerwca 1990 r., § 72; C. przeciwko W., wyrok z dnia 24 maja 1991 r., § 17; L. przeciwko Polsce wyrok z dnia 19 października 2004 r. Skarga nr (...) § 34; M. przeciwko Polsce, wyrok z dnia 14 września 2004 r. skarga nr (...)) (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18 listopada 2020 r., III AUa 39/20, LEX nr 3127208). Zwrócić można uwagę na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 grudnia 2017 r. (II FSK 2870/17; <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>). Przy rozpoznaniu tej sprawy NSA orzekł w realiach, gdzie przepis, od którego zastosowania zależało orzeczenie został poddany kontroli Trybunału Konstytucyjnego wnioskiem z 2014 r., niemniej mimo znacznego upływu czasu od wniesienia skargi kasacyjnej nie wyznaczono jednak terminu w tej sprawie. Naczelny Sąd Administracyjny uznał za konieczne rozpoznanie sprawy, mimo nierozpoznania skargi konstytucyjnej, wskazując, że przemawiają za tym względy ekonomii procesowej. Naczelny Sąd Administracyjny zasadnie stwierdził, że w razie ewentualnego późniejszego uznania przez Trybunał Konstytucyjny przepisu za niezgodny z Konstytucją RP, będzie [stronie] przysługiwała skarga o wznowienie postępowania. Nawet zatem wydanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego stwarzać może stronom, stosownie do jego treści, możliwość potencjalnego wznowienia postępowania na podstawie art. 401⁽¹⁾, art. 403 § 4, art. 416⁽¹⁾ k.p.c.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego wątpliwości natury konstytucyjnej zasygnalizowane w ww. pytaniach prawnych w sprawach P 4/18, P 16/19 nie uniemożliwiły merytorycznego rozpoznania niniejszej sprawy. Nie stało bowiem na przeszkodzie, aby dokonać wykładni zakwestionowanych w pytaniach prawnych przepisów w zgodzie z konstytucyjnymi zasadami. Właśnie taką prokonstytucyjną wykładnię – kluczowego w sprawie - przepisu art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej zaprezentował Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z dnia 16 września 2020 r. w sprawie III UZP 1/20 (LEX nr 3051750), zgodnie z którą „informacja o przebiegu służby nie jest władczym przejawem woli organu administracji publicznej (władczym rozstrzygnięciem), lecz jest oświadczeniem wiedzy i nie rozstrzyga konkretnej sprawy administracyjnej w stosunku do konkretnej osoby fizycznej. Wskazana czynność ma charakter stricte informacyjny i stanowi jedynie urzędowe potwierdzenie określonych faktów zamieszczonych w aktach osobowych funkcjonariusza celem ponownego ustalenia prawa do świadczeń emerytalnych”. Sąd Najwyższy odwołał się również do wykładni zaprezentowanej w postanowieniu tego Sądu z dnia 9 grudnia 2011 r., II UZP 10/11, (OSNP 2012 Nr 23-24, poz. 298) zgodnie z którą, sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno- Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez IPN zarówno co do faktów, jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów. Związanie to obejmuje jedynie organ emerytalny, który przy wydawaniu decyzji musi kierować się danymi zawartymi w informacji o przebiegu służby. Ustalenia faktyczne i interpretacje prawne IPN nie mogą natomiast wiązać sądu - do którego wyłącznej kompetencji (kognicji) należy ustalenie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia w przedmiocie prawa do emerytury policyjnej i jej wysokości oraz odpowiednia kwalifikacja prawna (subsumcja) ustalonych faktów”. Pamiętać należy, że „postępowanie przed sądem powszechnym nie jest kontynuacją toczącego się przed organem rentowym postępowania administracyjnego. Celem tego postępowania nie jest więc bezpośrednia kontrola wcześniejszego postępowania, lecz rozpoznanie sprawy co do istoty. Nie budzi wątpliwości, że obowiązujące w postępowaniu przed organem rentowym regulacje dotyczące prowadzenia dowodów, w tym zwłaszcza ustanowione w tym zakresie ograniczenia, nie mają zastosowania w postępowaniu, które po wniesieniu odwołania toczy się przed sądem. W postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się więc przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i przesłuchania stron. Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 k.p.c., sprawia, że każdy istotny fakt może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Ustanowione w art. 473 k.p.c. odstępstwo od ogólnych zasad uwidacznia więc merytoryczny aspekt postępowania przed sądem ubezpieczeń społecznych nakierowanego na pełne wyświetlenie podłoża sprawy oraz wszechstronnego rozstrzygnięcia wszystkich kwestii spornych” (vide: Kryterium „pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa” jako przesłanka obniżenia świadczenia emerytalnego – dr. Bartosz Wołodkiewicz, Biuletyn SN IPiUS 9/2020). W świetle powyższego, nie budzi wątpliwości Sądu Odwoławczego, że w postępowaniu przed sądem powszechnym informacja wydana w trybie art. 13a ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej powinna być traktowana jako środek dowodowy, który podlega swobodnej ocenie sądu na równi z innymi dowodami. Tylko wówczas możliwe jest poddanie sądowej kontroli informacji sporządzanej przez IPN w trybie art. 13a ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej.

Podkreślić należy, że ustawodawca przewidział drogę sądową przed sądami powszechnymi w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego o ponownym ustaleniu wysokości świadczenia osobom, które pełniły służbę na rzecz totalitarnego państwa. Umożliwił zatem osobom ubezpieczonym uruchomienie postępowania przed sądem jako organem o określonej charakterystyce i kognicji. Postępowanie przed sądem w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, chociaż wszczynane z odwołania od decyzji wydanej w postępowaniu administracyjnym, nie ma wyłącznie kontrolnego charakteru, lecz – jak wskazano wyżej - realizuje także funkcję rozpoznawczą, która przejawia się w dążeniu do pełnego wyświetlenia podłoża sprawy oraz wszechstronnego rozstrzygnięcia wszystkich kwestii spornych. Zaprzeczeniem tej funkcji, a tym samym ograniczeniem kognicji sądu co do faktu i prawa, byłoby przyjęcie, że postępowanie sądowe ograniczone jest do formalnej weryfikacji treści informacji przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej – (...). Z tego względu Sąd Odwoławczy w pełni podziela wykładnię zaprezentowaną w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2020 r. III UZP 1/20, zgodnie z którą kryterium „służby na

rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka”. Sąd Najwyższy bardzo szczegółowo wyjaśnił dlaczego wyłącznie językowa wykładnia przepisu art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej nie jest prawidłowa oraz że niezbędne jest przeprowadzenie wykładni pojęcia „służby na rzecz totalitarnego państwa” w zgodzie z zasadami wyznaczającymi standardy demokratycznego państwa prawa oraz standardami konwencyjnymi (vide rozstrzygnięcie ETPCz z dnia 14 czerwca 2016 r. – Philippou contra Cypr, skarga nr 71148/10) – zapewniając w ten sposób osobie zainteresowanej prawo do rzetelnego procesu (art. 45 § 1 Konstytucji, art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w R. dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr (...) oraz uzupełnionej Protokołem nr (...), Dz.U.1993.284; art. 47 Karty Praw Podstawowych UE). Tylko taka weryfikacja - wszystkich istotnych okoliczności w sprawie, z uwzględnieniem indywidualnych czynów funkcjonariusza i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności obywateli - pozwala na stwierdzenie, czy dana osoba pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa.

Sąd Apelacyjny powyższy pogląd podziela w całej rozciągłości, stąd też dokonując prokonstytucyjnej wykładni przepisu art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej, uprawniony jest wniosek, że informacja z IPN o przebiegu służby nie jest wiążąca dla sądu, a strona której w związku z taką informacją obniżono świadczenia musi mieć sposobność podważenia treści tej informacji, zaś kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka.

Podstawą ustalenia przez organ emerytalny spełnienia przez ubezpieczonego kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” była wyłącznie informacja otrzymana z IPN z dnia 3 kwietnia 2017 r., sporządzona na podstawie akt osobowych odwołującego. Materiał zgromadzony w sprawie – w tym przede wszystkim dokumentacja zawarta na cyfrowej kopii akt osobowych przesłana przez IPN oraz przesłuchanie w charakterze strony wnioskodawcy - nie zawiera informacji, które dałyby podstawę do ustalenia, że w okresie od dnia 18 czerwca 1986 r. do dnia 15 stycznia 1990 r. dopuścił się on czynów niegodziwych, przestępczych naruszając podstawowe prawa i wolności obywateli, pełniąc w ten sposób służbę na rzecz totalitarnego państwa. Odwołujący kwestionował, iż pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu, jakie zaprezentował Sąd Najwyższy w omówionej powyżej uchwale. Mimo to, organ rentowy nie wykazał żadnej inicjatywy, która zmierzałaby do wykazania, że w przypadku ubezpieczonego można stwierdzić, iż w spornych okresach pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w tym znaczeniu, że angażował się w realizację zadań i funkcji państwa totalitarnego, nękał obywateli, organizował i prowadził operacje, które w demokratycznym państwie prawa uznane byłyby za niedopuszczalne. To pozwany w niniejszej sprawie nie wykazał, że odwołujący w okresie swej służby, tj. w okresie kształtowania swego świadczenia emerytalnego, postępował w sposób niegodziwy służąc na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu tego pojęcia wskazanym przez Sąd Najwyższy. Nie może zaś budzić wątpliwości, że zgodnie z ogólnymi regułami dowodowymi kontrydiktoryjnego procesu cywilnego, obowiązek wykazania przesłanki umożliwiającej weryfikowanie świadczenia emerytalnego wnioskodawcy (służba na rzecz totalitarnego państwa) obciążał pozwanego.

Jak prawidłowo ustalił Sąd pierwszej instancji w dniu 14 stycznia 1982 r. ubezpieczony złożył podanie o przyjęcie do służby w Milicji Obywatelskiej, gdzie chciał służyć kontynuując tradycje rodzinne – (...) był milicjantem. Z dniem 29 stycznia 1982 r. przyjęty został do służby w Milicji Obywatelskiej. W 1983 r. skierowany został do Wyższej Szkoły (...) w S., którą ukończył w 1986 r. Po ukończeniu szkoły skierowany został do służby na stanowisko inspektora na wolnym etacie starszego inspektora w Referacie (...) w L. ze stopniem podporucznika, gdzie służył do 30 czerwca 1988 r. Z dniem (...) r. mianowany na stanowisko inspektora w Referacie (...) w L.. Z dniem (...) r. mianowany na stanowisko starszego inspektora (...) w L. Sekcja (...), gdzie służył do dnia 15 stycznia 1990 r. Awansowany do stopnia porucznika. W styczniu 1990 r. komisja powołana do rozpatrywania spraw kadrowych funkcjonariuszy reorganizowanych wydziałów i stanowisk etatowych (...) w S. i (...) po dokonaniu oceny kwalifikacji, predyspozycji i zdolności fizyczno- psychicznych ubezpieczonego zaproponowała mu stanowisko inspektora Sekcji (...) w (...) w L.. Z

dniem 16 stycznia 1990 r. ubezpieczony przeszedł do służby w Policji. Rozkazem personalnym z dnia 24 stycznia 2012 r. został zwolniony ze służby. Odchodząc ze służby posiadał stopień nadkomisarza.

Podkreślić należy, że po ukończeniu Wyższej Szkoły (...) w S. ubezpieczony skierowany został do pełnienia służby w (...) w okoliczności braku etatów w milicji. Pracował w pionie (...), gdzie zajmował się zwalczaniem przestępczości politycznej w rolnictwie i przemyśle rolno – spożywcym. Praca ubezpieczonego polegała na spotkaniach z dyrektorami zakładów rolnych, których teczki obiektowe mu powierzono. Ubezpieczony posiadał 12, a nawet więcej źródeł osobowych, które współpracowały na zasadzie dobrowolności. Spotkania ze źródłami osobowymi odbywały się w mieszkaniu, którym ubezpieczony dysponował. W okresie służby w pionie (...) ubezpieczony prowadził dwie sprawy operacyjne. Pierwsza dotyczyła (...), a druga nieprawidłowości (...). Obie sprawy zakończone zostały bez konsekwencji. Ubezpieczony nie prowadził działalności przeciwko kościołowi, związkom zawodowym, wyznaniowym, opozycji. Ubezpieczony nie uczestniczył w zatrzymaniach i przesłuchiowaniach osób współpracujących z opozycją lub podejrzanych o współpracę z opozycją. Jego działania skierowane były przeciwko pospolitym przestępcom – złodziejom.

Skoro w niniejszej sprawie nie zostały ujawnione żadne dowody świadczące o wykonywaniu przez ubezpieczonego czynności, które zmierzałyby do represjonowania społeczeństwa, czy organizowania funkcjonowania państwa w ten sposób, który naruszałby prawa człowieka, a organ emerytalny nie wykazał w inny sposób indywidualnej winy odwołującego, to nie można uznać, że ubezpieczony popełnił czyny, które uzasadniałyby obniżenie jego świadczenia emerytalnego. Takiej działalności zawodowej odwołującego nie można zakwalifikować jako służby na rzecz totalitarnego państwa. Stosując prokonstytucyjną wykładnię przepisu art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej, w niniejszej sprawie nie było podstaw do obniżenia wysokości wskaźnika policyjnej emerytury i renty inwalidzkiej. Zatem, wbrew stanowisku pozwanego, zarzut naruszenia art. 13b ustawy zaopatrzeniowej okazał się bezzasadny. Nie można zgodzić się z pozwanym, że wystarczający jest fakt pełnienia służby w tych instytucjach i formacjach, natomiast rzeczywisty charakter zadań i obowiązków funkcjonariusza realizowanych w tych instytucjach i formacjach jest, w świetle tej normy, prawnie obojętny.

Mając na względzie powyższe Sąd Apelacyjny uznał zatem, że zarzuty naruszenie prawa materialnego okazały się niezasadne, albowiem Sąd Okręgowy nie dokonał nieprawidłowej interpretacji art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, ani też nie naruszył art. 15 c i art. 22a ustawy zaopatrzeniowej poprzez jego niezastosowanie. Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, że nie było podstaw prawnych do zmniejszenia ubezpieczonemu przysługujących mu świadczeń i trafne było pominięcie art. 15c ust. 5 oraz art. 22a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej.

Ponadto uważna lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie prowadzi do wniosku zbieżnego z wnioskiem organu rentowego wyrażonego w apelacji jakoby Sąd Okręgowy uznał, że jedyną legalną definicję „służby na rzecz państwa totalitarnego” zawierała preambuła ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Także zarzut naruszenia art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej był chybiony, bo wymienia on jedynie instytucje, które zalicza się do organów bezpieczeństwa państwa.

Także zarzut naruszenia przepisu art. 13a ust. 5 oraz § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1148 ze zm.) był chybiony. Art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej nie jest adresowany do sądu. Nie nakłada on żadnych obowiązków jurysdykcyjnych na sąd, zatem sąd nie może go naruszyć. Zgodnie z art. 13a ust. 5 ustawy „informacja o przebiegu służby, o której mowa w ust. 1, jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy służb, o których mowa w art. 12”. Natomiast zgodnie z art. 13a ust. 1 ustawy na wniosek organu emerytalnego Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w terminie 4 miesięcy od dnia otrzymania wniosku sporządza na podstawie posiadanych akt osobowych i przekazuje organowi emerytalnemu - informację o przebiegu służby na rzecz

totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b. Powołane przepisy normują procedurę sporządzenia informacji przez IPN oraz środek dowodowy w postępowaniu wyjaśniającym przed organem. Z kolei rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu (...) obowiązywało do dnia 31 grudnia 2018 r. Z samego tytułu tego aktu i przepisu § 1 rozporządzenia wynika, że akt ten normuje postępowanie przed organem emerytalnym. Przepis § 14 tego rozporządzenia wymieniał środki dowodowe potwierdzające konkretne fakty w postępowaniu wyjaśniającym przed organem emerytalnym, nie przed sądem. Stosownie do § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia środkiem dowodowym potwierdzającym: datę i podstawę zwolnienia ze służby oraz okres służby jest zaświadczenie o przebiegu służby, sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza, wystawione przez właściwe organy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu lub Państwowej Straży Pożarnej. Analogiczne unormowanie zostało zawarte w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Celno-Skarbowej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2018 r., poz. 2373), które weszło w życie 1 stycznia 2019 r. – vide § 15 ust. 1, zastępując uchylone rozporządzenie z dnia 18 października 2004 r. Na tle powołanych regulacji nie budzi wątpliwości wniosek, że przepis art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej, jest adresowany do organu emerytalnego i określa środek dowodowy w postępowaniu wyjaśniającym wyłącznie przed tym organem. Ponieważ postępowanie w sprawie w odniesieniu do ubezpieczonego nie potwierdziło spełnienia kryterium służby na rzecz totalitarnego państwa, nie doszło do naruszenia przepisów art. 15c ust. 1-5 ustawy zaopatrzeniowej.

Podkreślić należy, że nie bez znaczenia pozostaje, że jest to już druga obniżka świadczeń emerytalnych przysługująca funkcjonariuszom. Pierwsza obniżka świadczeń emerytalnych odbyła się na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. 2009 r., Nr 24, poz. 145). Istotne jest natomiast, że proces weryfikacji wysokości świadczeń na podstawie ustawy z 2009 r. i 2016 r. odbywa się na podstawie innych aktów prawnych. Pojęcie służby na rzecz totalitarnego państwa nie jest tożsame z ustawą z dnia 2009 r., w której wystarczyło pełnienie służby w wymienionych jednostkach. O ile ustawa z 2009 r. jedynie zbliżała świadczenie „mundurowe” do świadczenia „cywilnego”, to obecna, nowa regulacja prawna jest represyjna i pozbawia świadczenia za okres składkowy, bowiem nakazuje wyliczyć o % podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie do pogodzenia z regułami państwa prawa jest ponowne pomniejszenie świadczenia, ponowne ukaranie za świadczenie pracy w służbach mundurowych za ten sam okres służby.

Istotną okolicznością jest pozytywna weryfikacja ubezpieczonego w 1990 r. (opinia-k. 138 a.s.). W uchwale nr(...) Rady Ministrów z dnia 21 maja 1990 r. w sprawie trybu i warunków przyjmowania byłych funkcjonariuszy (...) do Służby w (...)i innych jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz ich zatrudniania w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (M.P. z 1990 r., Nr 20, poz. 159) określone zostały zasady weryfikacji przydatności funkcjonariuszy do dalszej służby- już na rzecz demokratycznego Państwa. § 8 ust. 1 uchwały nr (...) stanowił, że wojewódzka komisja kwalifikacyjna wydaje pozytywną opinię o kandydacie w razie stwierdzenia, że odpowiada on wymogom przewidzianym dla funkcjonariusza danej służby lub pracownika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, określonym w ustawie, oraz powzięcia przekonania, że posiada on kwalifikacje moralne do pełnienia służby, zwłaszcza że: (1) w toku dotychczasowej służby nie dopuścił się naruszenia prawa, (2) wykonywał swoje obowiązki służbowe w sposób nie naruszający praw i godności innych osób, (3) nie wykorzystywał stanowiska służbowego do celów pozasłużbowych. Na podstawie tej uchwały dokonana została pozytywna ocena przydatności ubezpieczonego do służb po 1990 r. i pozostawał on w niej do 2012 r., a to oznacza, że w 1990 r. demokratyczne, a nie totalitarne Państwo Polskie uznało jego przydatność do służby w nowych realiach ustrojowo – politycznych i z powierzonych zadań wywiązywał się należycie.

Zdaniem Sądu Odwoławczego także zarzut naruszenia art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, poprzez uznanie przez Sąd pierwszej instancji związania treścią uchwały SN z dnia 16 września 2020 r., sygn. akt III UZP 1/20 był chybiony. Oczywistym jest, że uchwała ta nie ma charakteru wiążącego dla sądów orzekających w niniejszej sprawie. Sąd pierwszej instancji nie twierdził jakoby był nią związany, a jedynie utożsamiał się z przedstawioną w jej uzasadnieniu argumentacją.

Ponadto bezzasadne okazały się zarzuty apelanta naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 466 k.p.c. w zw. z art. 158 § 1 k.p.c. oraz art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. Pełnomocnik ubezpieczonego w piśmie procesowym z dnia 19 czerwca 2020 r. (k. 123 a.s.) zgłosił nowe żądanie (wyплаты odsetek) które nie było przedmiotem zaskarżonych decyzji, w związku z powyższym zasadnie Sąd pierwszej instancji przekazał je organowi rentowemu do rozpoznania na postawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok Sądu pierwszej instancji jest zgodny z prawem i w tych okolicznościach nie było potrzeby odnoszenia się do pozostałych zarzutów apelacji dotyczących naruszenia przepisów Konstytucji RP.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w punkcie drugim sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym rozstrzygnięto na podstawie art. 100, art. 108 zd. 1 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265), uznając, że ubezpieczony utrzymał się z dochodzonym żądaniem i jedynie w nieznaczej części (tj. tylko co do odpowiedzialności organu rentowego) orzeczenie zostało zmienione.

SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń